N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 1 april 1895, kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel, omfattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

(1:a U. A.)

Pensionsstaten.

Angående kostnaden för förvaltningen af småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt under år 1896. [1.]

1:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen, i afseende å kostnaderna för *småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalts* förvaltning och verksamhet under år 1896, måtte medgifva, att Kongl. Maj:t måtte för sistnämnda år bestämma de belopp, som för bestridande af anstaltens förvaltningsbestyr blefve erforderliga; samt att de för berörda förvaltningskostnad och för anstaltens utgifter i öfrigt under nämnda år erforderliga medel måtte af Kongl. Maj:t, i den mån influtna afgifter icke vore att tillgå, anvisas utaf tillgängliga statsmedel såsom förskott, att antingen ersättas af berörda afgifter, i den mån de under året inginge, eller, derest sagda afgifter skulle för året befinnas härtill otillräckliga, anmälas till ersättande af Riksdagen.

Emot Kongl. Maj:ts förevarande framställning, hvilken öfverensstämmer med hvad 1892, 1893 och 1894 årens Riksdagar i ämnet beslutit, har utskottet icke haft något att erinra, hvarför utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Angående förändring af § 10 af reglementet för småskolelärarnes m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt.

2:o. Uti särskild den 18 januari innevarande år till Riksdagen aflåten proposition (n:o 21) har Kongl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva, att § 10 af reglementet för småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt den 22 juni 1892 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Tjenstår räknas med afseende på rätt till understöd såsom fullt, derest läraren derunder tjenstgjort 8 kalendermånader eller 34½ veckor. Med de år, under hvilka läraren möjligen undervisat kortare tid, verkställes en sammanläggning och reduktion, med beräkning af 8 månader på hvarje år; dock må för lärare, till hvars aflönande tillskott af allmänna medel på grund af Kongl. Maj:ts särskilda medgifvande åtnjutits såsom för full tjenstgöring, oaktadt den årliga undervisningstiden understiger 8 månader, tjenstårets längd beräknas i enlighet med den för nämnda lönetillskotts åtnjutande fastställda årliga undervisningstiden.

Med afseende på rätt till understöd beräknas hel tjenstgöring omfatta minst 20 undervisningstimmar i veckan.

I lärares tjenstetid inräknas all hel tjenstgöring i sådan beställning vid de till den allmänna folkundervisningen hörande skolor, för hvars innehafvares aflönande tillskott af allmänna medel åtnjutits.

Vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t har föredragande departementschefen till en början erinrat, att berörda § i nämnda reglemente nu hade följande lydelse:

»Tjenstår räknas med afseende på rätt till understöd såsom fullt, derest läraren derunder tjenstgjort minst 8 kalendermånader eller 34½ veckor. Med de år, under hvilka läraren möjligen undervisar kortare tid, verkställes en sammanläggning och reduktion, med beräkning af 8 månader på hvarje år.

Med afseende på rätt till understöd beräknas hel tjenstgöring omfatta minst 20 undervisningstimmar i veckan.»

Inom Riksdagen hade år 1894 föreslagits *dels* i en i Första Kammaren af herr Carl Pettersson m. fl. väckt motion, att Riksdagen för sin del måtte besluta, att till mom. 1 § 10 af reglementet för småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt måtte fogas ett tillägg af följande lydelse: »Denna sammanläggning och reduktion anställes dock icke med afseende på lärarne i de församlingar, i hvilkas undervisningstid Kongl. Maj:t medgifvit inskränkning, så vida dessa lärare årligen undervisat hela den tid, Kongl. Maj:t dem föreskrifvit», *dels* i en inom Andra Kammaren af herr Ollas A. Ericsson i Ofvanmyra m. fl. väckt motion, att ifrågavarande paragraf måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Tjenstår räknas med afseende på rätt till understöd såsom fullt, derest läraren derunder tjenstgjort 8 kalendermånader eller 34½ veckor. Med de år, under hvilka läraren möjligen undervisat kortare tid, verkställes en sammanläggning och reduktion, med beräkning af 8 månader på hvarje år; dock må för lärare vid skolor, hvilka till följd af särskilda ortförhållanden åtnjuta lönetillskott af allmänna medel åt sina lärare såsom för full tjenstgöring, oaktadt den årliga undervisningstiden understiger 8 månader, tjenstårets längd beräknas i enlighet med den för nämnda lönetillskotts åtnjutande fastställda årliga undervisningstiden.

Med afseende å rätt till understöd beräknas hel tjenstgöring omfatta minst 20 undervisningstimmar i veckan.

I lärares tjenstetid inräknas all hel tjenstgöring i sådan beställning vid de till den allmänna undervisningen hörande skolor, för hvars innehafvares aflönande tillskott af allmänna medel åtnjutits.»

De skäl, som anförts för de båda motionerna, kunde, enligt hvad af departementschefen till statsrådsprotokollet erinrats, i korthet sammanfattas sålunda, att den af Kongl. Maj:t åt vissa församlingar i öfre Dalarne och Jemtland medgifna rättigheten att med åtnjutande för sina skolor af oförminskadt statsbidrag inskränka lästiden måste för de vid dessa skolor anstälde lärare med afseende på rätten till ålderdomsunderstöd framstå såsom en tyngande obillighet, då, såsom nu vore händelsen, vid beräkning af lärarnes tjenstgöring, den i 10 § af reglementet för småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt föreskrifna sammanläggning och reduktion af undervisningstid, som understege den eljest lagbestämda af 8 kalendermånader eller 34½ veckor årligen, för dessa lärare tillämpades, och dessa sålunda ofrivilligt genom den för dem bestämda kortare årliga tjenstgöringen först efter en ansenligt längre tjenstgöring hade utsigt till erhållande af ålderdomsunderstöd, oaktadt dessa lärare vore förpligtade att till ålderdomsunderstödsanstaltens underhåll bidraga med samma årsafgift, som för småskolelärare m. fl. i allmänhet vore stadgad.

Statsutskottet förklarade för sin del, att utskottet ansåge, att ej allenast det, som motionärerna anfört, utan äfven tillbörlig hänsyn till antalet undervisningstimmar i hvarje vecka möjligen borde föranleda ändring i reglementet för småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt af den 22 juni 1892 i det af motionärerna antydda syfte; men då före vidtagande af förändring i en författning, hvilken så nyligen vore utfärdad som den nyssnämnda, erfordrades en fullständigare utredning i ärendet än den som förelåge, fann utskottet sig icke böra tillstyrka Riksdagen att vidtaga någon åtgärd för en sådan ändrings åvägabringande och hemstälde fördenskull, att berörda motioner icke måtte för det dåvarande föranleda till någon Riksdagens åtgärd.

Riksdagen biföll hvad statsutskottet sålunda hemstält.

För vinnande af erforderlig utredning uti ifrågavarande ärende hade departementschefen anmodat direktionen öfver folkskolelärarnes pensionsinrättning att inkomma med det yttrande och förslag till ändring af § 10 i reglementet för småskolelärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, hvartill omständigheterna kunde anses föranleda.

I det utlåtande, hvarmed direktionen den 8 sistlidne december i anledning häraf inkommit, hade direktionen hufvudsakligen anfört, att direktionen med stöd af vunnen erfarenhet angående tillämpningen af § 10 i berörda reglemente ville som sin mening uttala, att en förändring i det syfte, som motionen afsåge, syntes vara af omständigheterna synnerligen påkallad. Ty fastän ålderdomsunderstödsanstalten varit i verksamhet endast en jemförelsevis kort tid, hade direktionen dock haft att afgöra särdeles ömmande fall, der i följd af 10 paragrafens ifrågavarande bestämmelser understöd antingen helt och hållet måst vägras eller också kunnat tilldelas endast med minskadt belopp.

Frågan blefve då, hvilken form lämpligast borde väljas för en sådan förändring.

En förändring i det syfte, som ofvannämnda motioner angåfve, ansåge direktionen såsom den enklaste och mest tillförlitliga utvägen.

En med anledning af 1893 års uppgifter uppgjord tabell öfver småskoleläraretjenster, tjenster vid mindre folkskolor samt biträdande läraretjenster vid folkskolor inom 27 skoldistrikt i Stora Kopparbergs län och inom 17 skoldistrikt inom Jemtlands län, i hvilka den årliga undervisningstiden belöpt sig till mindre än 8 kalendermånader eller 34 $^1/_2$ veckor, utvisade, att antalet undervisningstimmar i veckan för alla dessa tjenster väsentligen öfverstigit det i reglementet bestämda minimiantalet 20, äfvensom att beträffande flertalet af tjenster det sammanlagda timantalet för året öfverskridit 690.

Af de i tabellen upptagna 278 småskoleläraretjensterna hade timantalet för året sålunda allenast beträffande 82 tjenster understigit 690, och hade vid dessa detsamma uppgått för 4 tjenster till 600, för 3 tjenster till 616, för 2 tjenster till 650, för 72 tjenster till 672 och för en tjenst till 675.

Af de i tabellerna upptagna 35 läraretjensterna vid mindre folkskolor egde enahanda förhållande rum allenast beträffande 2 tjenster, för hvilka det årliga timantalet uppgått till 672.

Af de i tabellerna upptagna 27 biträdande läraretjensterna vid folkskola vore det endast för 2, som årliga timantalet understigit 690, och hade det för dem utgjort 672.

Denna redogörelse visade således, att vid flertalet af de tjenster, för hvilka med Kongl. Maj:ts bifall undervisningstiden nedsatts under den eljest minimala, antalet undervisningstimmar i allt fall väsentligen öfverskridit

det minimiantal af 690 timmar, som kunde ur reglementets bestämmelser härledas. Vid de flesta tjenster, der timantalet varit lägre än det nyssnämnda, hade detsamma dock gått upp så högt som till 672 och derutöfver.

Under sådana förhållanden och då de jemförelsevis få bland de ifrågavarande läraretjensterna, för hvilka läsetimmarnes antal icke hunno upp till 690, kunde betraktas som föga afsevärda undantag, ansåge direktionen för sin del, att frågan lämpligen kunde lösas genom ett tillägg till § 10 af reglementet i nära öfverensstämmelse med herr Ollas A. Ericssons vid 1894 års riksdag väckta motion med något ändrad ordställning, så att paragrafen erhölle följande lydelse: »Tjenstår räknas med afseende på rätt till understöd såsom fullt, derest läraren derunder tjenstgjort 8 kalendermånader eller 34 $^1/_2$ veckor. Med de år, under hvilka läraren möjligen undervisat kortare tid, verkställes en sammanläggning och reduktion, med beräkning af 8 månader på hvarje år; dock må för lärare, till hvars aflönande tillskott af allmänna medel på grund af Kongl. Maj:ts särskilda medgifvande åtnjutits såsom för full tjenstgöring, oaktadt den årliga undervisningstiden understiger 8 månader, tjenstårets längd beräknas i enlighet med den för nämnda lönetillskotts åtnjutande fastställda årliga undervisningstiden.

Med afseende på rätt till understöd beräknas hel tjenstgöring omfatta minst 20 undervisningstimmar i veckan.

I lärares tjenstetid inräknas all hel tjenstgöring i sådan beställning vid de till den allmänna folkundervisningen hörande skolor, för hvars innehafvares aflönande tillskott af allmänna medel åtnjutits.»

Uti hvad direktionen anfört har departementschefen instämt, under erinran derom, att föreskriften i § 10 af ofvan berörda reglemente, att med afseende på rätt till understöd beräknas hel tjenstgöring omfatta minst 20 undervisningstimmar i veckan, icke afsåge att föreskrifva ett visst antal timmar i veckan, hvarunder vederbörande skolor under normala förhållanden borde vara i verksamhet, utan att angifva det minsta antal undervisningstimmar i veckan, som läraren skulle meddela undervisning för att blifva berättigad att erhålla ålderdomsunderstöd.

Utskottet, som icke har något att erinra emot Kongl. Maj:ts förevarande framställning, får, under uttalande af önskvärdheten deraf, att, derest Kongl. Maj:t i oundvikliga fall måste medgifva församlingar rättighet att med åtnjutande för deras skolor af oförminskadt statsbidrag inskränka undervisningstiden till mindre än 8 kalendermånader om året, Kongl. Maj:t dervid må tillse, att undervisningstiden för året, så vidt möjligt är, icke väsentligen understiger 690 timmar, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Angående pensionering af arméns och flottans gemenskap.

3:o. Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 20) har herr *M. Andersson* i Löfhult på anförda skäl föreslagit, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t behagade vidtaga åtgärder, att korporaler, vice korporaler, soldater och deras vederlikar vid landtarmén och flottan måtte efter afsked från krigstjensten tilldelas högre årligt gratial, än som hittills varit bestämdt.

I afseende å de till arméns gemenskap utgående gratial, vill utskottet upplysa, att, enligt arméförvaltningens kungörelse angående förändring i bestämmelserna om underhåll från Vadstena krigsmanshuskassa den 14 juni 1881, äro gratialisterna i nämnda kassa uppförda i fyra klasser med årligt gratial af: i första klassen 72 kronor, som dock, när särdeles bevekande omständigheter förekomma, kan höjas till 100 kronor, i andra klassen 48 kronor, i tredje klassen 24 kronor och i fjerde klassen 15 kronor, hvarförutom korporaler och vice korporaler, som i berörda egenskap tjenstgjort minst två år före afskedet, erhålla en förhöjning, de förra af 24 kronor och de senare af 12 kronor utöfver det för afskedade soldater bestämda understödsbeloppet. Från invalidhusfonden utgå derjemte s. k. svärdspensioner å 15 kronor till manskap, som undfått svärdsmedalj och afskedats med rätt till understöd från Vadstena krigsmanshuskassa.

Flottans gemenskap, tillhörande sjömanscorpsen, erhåller, enligt kongl. reglementet den 31 oktober 1879, pension af statsverket genom flottans pensionskassa. Pensionärerna upptagas i fyra klasser; pensionen utgår med följande belopp:

	1:a klass.	2:a klass.	3:e klass.	4:e klass.
underofficerskorporal vid sjömanscorpsen m. fl.	360	240	180	120
korporal m. fl.	240	160	120	80
annan medlem af sjömanscorpsen m. fl.	150	100	75	50

Båtsmännen, hvilka med den fortgående vakanssättningen af båtsmanshållen försvinna, pensioneras enligt äldre bestämmelser och kunna berättigas erhålla pension till belopp af 100 kronor, 80 kronor, 54 kronor, 48 kronor och 30 kronor.

Då pensionerna för flottans korporaler och gemenskap således äro väsentligt högre än de till arméns korporaler och gemenskap utgående gratial, torde någon höjning af dessa pensioner icke kunna ifrågasättas.

Vadstena krigsmanshuskassas behållning, som vid 1889 års slut var 4,845,803 kronor 44 öre, har allt sedan dess nedgått och utgjorde vid 1893

års slut 4,778,186 kronor 68 öre. Vid sådant förhållande och då kassan ännu är i behof af det årliga bidrag af 30,000 kronor, som den sedan år 1882 erhållit från invalidhusfonden, samt då den ökade medellifslängden och den sjunkande räntefoten måste menligt inverka på denna likasom på alla andra pensionsinrättningars finansiella ställning och mana till stor försigtighet i afseende å förbättrande af pensionsvilkoren, har utskottet ansett med sannolikhet kunna antagas, att någon förhöjning i de från Vadstena krigsmanshuskassa utgående gratial nu icke kan vidtagas. Utskottet hyser emellertid den förvissning, att, enär till följd af den nya härorganisationen flera indelta trupper öfvergå till värfvade samt ändrade värfningsbestämmelser tillämpas, en afsevärd nedgång i framtida tilloppet af pensionärer bör inträffa, samt att på grund deraf kassans ställning framdeles må kunna så förbättras, att den må kunna medgifva fördelaktigare pensionsvilkor för arméns gemenskap.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att herr M. Anderssons omförmälda motion icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Angående anslagen under pensionsstaten.

4:o. I afseende å de i nu gällande riksstat med tillsammans 1,314,898 kronor uppförda anslagen under pensionsstaten hemställer utskottet,

att dessa anslag må i riksstaten för år 1895 uppföras med oförändrade belopp.

Allmänna indragningsstaten.

Angående två af Kongl. Maj:t gjorda framställningar. [2 och 3.]

5:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att — i händelse af bifall till Kongl. Maj:ts under andra hufvudtiteln gjorda framställning, att den nämndemännen inom vissa delar af Kopparbergs län tillkommande ersättning för extra grufvedrängshjelpens upphörande och för indragna räntor samt den nämndemännen i Bohuslän jemlikt kongl. brefvet den 1 april 1789 tillkommande lön af kronan skulle upphöra, dock att nuvarande innehafvare af dessa ersättnings- och lönebelopp blefve under nu löpande tjenstetid vid sin rätt bibehållna — nämnda ersättnings- och lönebelopp måtte anvisas att till nuvarande innehafvarne af nämndemansbefattningarne utgå från allmänna indragningsstaten och för sådant ändamål å denna stat uppföras ett årligt anslag af 375 kronor.

Kongl. Maj:t har jemväl föreslagit, att åt kamreraren vid indragna kronoarbetsstationen å Tjurkö *Theodor Grahl* måtte å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 1,200 kronor, att under hans återstående lifstid utgå från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked ur fångvårdens tjenst blefve honom beviljadt.

I enlighet med utskottets i dess utlåtande n:o 3, angående regleringen af utgifterna i riksstatens andra hufvudtitel, under punkterna 1:o mom. b) och 3:o mom. a) gjorda hemställanden, har Riksdagen, vid föredragning af utskottets nämnda utlåtande, bifallit Kongl. Maj:ts förevarande framställningar, hvarom utskottet här endast velat

erinra.

Angående pension för verkmästaren F. J. Bergh. [4.]

6:o. Med anledning af derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t föreslagit, att åt verkmästaren vid kronobageriet i Stockholm *Frans Julius Bergh* måtte beviljas en årlig pension från allmänna indragningsstaten af 2,000 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han blefve från sin befattning entledigad.

Af det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden den 31 december 1894 (nionde hufvudtiteln bil. 2 sid. 14) inhemtas:

att Bergh, som är född den 19 januari 1819 och således snart 76 år gammal, blifvit den 1 september 1847 antagen till förste gesäll vid nämnda kronobageri;

att Bergh, som i likhet med öfriga vid bageriet anstälde gesäller enligt kongl. brefvet den 2 november 1855 i kontant lön åtnjutit 600 riksdaler årligen, genom kongl. brefvet den 22 juni 1864 tillagts förhöjning i lönen med 200 riksdaler för år räknadt, så länge han vid kronobageriet fortfarande vore anställd och sina åligganden med nit, ordning och pålitlighet fullgjorde;

att denna löneförhöjning, som till en början anordnats under titel magasinskostnadsförsträckning, blifvit af 1867 års Riksdag, enligt kongl. brefvet den 17 maj samma år, uppförd å allmänna indragningsstaten, att utgå på de af Kongl. Maj:t förut bestämda vilkor;

att Bergh under åren 1852—1865 varit under en sammanlagd tid af omkring $1^1/_2$ år förordnad att bestrida kronobageriföreståndarebefattningen, hvilken befattning han sedermera dels under 1866 och dels under de senare 25 åren vid flerfaldiga tillfällen uppehållit;

att genom kongl. brefvet den 2 september 1887 angående förändrad organisation af kronobageriet i Stockholm dels förordnats, bland annat, att

vid bageriet skulle anställas en verkmästare, hvilken, förutom det att honom ålåge ansvaret för bakningens ordentliga verkställande, tillika skulle vara redogörare vid bageriet med aflöning af 3,000 kronor årligen i ett för allt, i afseende å tillgodonjutande af hvilken aflöning, deraf 2,375 kronor skulle anses utgöra lön och 625 kronor tjenstgöringspenningar, borde lända till efterrättelse de i kongl. kungörelsen den 28 maj 1880 angående arméförvaltningens nya aflöningsförmåner stadgade grunder, dels ock förklarats, att, derest Bergh blefve antagen till verkmästare, han skulle vara skyldig vidkännas afdrag å de till verkmästaren anslagna löneförmåner med 200 kronor, motsvarande det Bergh å allmänna indragningsstaten tillagda personliga arfvode;

att Bergh, som den 14 oktober 1887 förordnats att från den 1 november samma år tills vidare vara verkmästare vid meranämnda kronobageri, men numera enligt läkares intyg vore på grund af sjukdom oförmögen till arbete, städse med nit och skicklighet fullgjort sitt med ej ringa ansvar förenade kall; samt

att arméförvaltningen, enär Bergh vore berättigad att under sjukdom uppbära hela lönen, eller, efter frånräknande af ofvannämnda från allmänna indragningsstaten utgående 200 kronor, ett belopp af 2,175 kronor, och anledning ej funnes för det antagande, att Bergh skulle kunna återvinna sin helsa och sina krafter i sådan grad, att han kunde återinträda i tjenst, hemstält, att Kongl. Maj:t, med fästadt afseende å Berghs långa och väl vitsordade tjenstgöring, täcktes till Riksdagen aflåta proposition om uppförande å allmänna indragningsstaten för Bergh af ett årligt pensionsbelopp af 2,175 kronor, att af honom åtnjutas under hans återstående lifstid från och med månaden näst efter den, hvari han afginge från sin verkmästarebefattning.

Denna hemställan hade statskontoret i afgifvet utlåtande biträdt.

Föredragande departementschefen ansåge det föreslagna pensionsbeloppet kunna afjemnas till 2,000 kronor.

Enär Bergh icke åtnjutit aflöning på stat, som af Riksdagen blifvit fastställd, och endast varit antagen på förordnande tills vidare samt, innan han den 14 oktober 1887 af arméförvaltningen antagits såsom verkmästare vid kronobageriet, åtnjutit en aflöning af allenast 800 kronor, har utskottet ansett beloppet af den för honom föreslagna pensionen böra begränsas till 1,200 kronor, eller till samma belopp, som den af 1893 års Riksdag för verkmästaren vid Mariebergs ammunitionsfabrik A. G. Wallin beviljade pension.

Utskottet hemställer fördenskull,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att åt verkmästaren vid kronobageriet i Stockholm Frans Julius Bergh må å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 1,200 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, då han varder från sin befattning entledigad.

Angående pension för beridaren B. K:son Rudolf. [5.]

7:o. På derom af stuteriöfverstyrelsen gjord framställning har Kongl. Maj:t föreslagit, att beridaren vid Flyinge hingstdepot *Bengt Knutsson Rudolf* måtte från och med månaden näst efter den, under hvilken han efter uppnådda 65 lefnadsår från befattningen entledigades, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 1,200 kronor.

Af bilagda statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 20 december 1894 (nionde hufvudtiteln bil. 3, sid. 17) inhemtas, att stuteriöfverstyrelsen i skrifvelse den 15 nästförutgångne oktober, med förmälan, att beridaren vid Flyinge hingstdepot Bengt Knutsson Rudolf uti en till styrelsen ställd, af chefen för nämnda depot insänd skrift anhållit att, enär Rudolf, som år 1895 inginge i sitt 66:te lefnadsår och i 46 år varit anställd i statens tjenst, enligt bifogadt läkarebetyg, sedan 8 år tillbaka varit och fortfarande vore till följd af sjukdom oförmögen att sköta beridarebefattningen, styrelsen måtte hos Kongl. Maj:t föreslå Rudolf till erhållande af pension under hans återstående lifstid, hemstält, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen, att Rudolf finge från och med månaden näst efter den, hvarunder han entledigades från innehafvande beställning såsom beridare vid Flyinge hingstdepot, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension, motsvarande åttio procent af den enligt gällande stat till Rudolf utgående kontanta lön, med 1,200 kronor.

Af handlingarne i ärendet inhemtades:

att Rudolf, som vore född den 29 augusti 1830, blifvit år 1848 antagen till husar vid kronprinsens husarregemente, hvarest han år 1856 befordrats till underofficer och år 1858 förordnats till sergeant;

att, sedan Rudolf den 18 december 1862 konstituerats och förordnats att tills vidare vara beridare vid Flyinge stuteri, Rudolf blifvit den 2 april 1863 ur krigstjensten enledigad;

att, enligt den 21 sistlidne augusti utfärdadt läkarebetyg, Rudolf, hvilken under omkring åtta års tid varit af sjukdom (kronisk rheumatism) hindrad att sköta sin tjenst, allt fortfarande lede af samma åkomma och säkerligen aldrig kunde återvinna helsa och krafter i sådan grad, att han skulle kunna återtaga sin tjenst eller någon del deraf;

att chefen för Flyinge hingstdepot, vid insändande af Rudolfs ansök-

ning, anfört, att Rudolf under sin anställning såsom sergeant vid kronprinsens husarregemente inbetalt föreskrifna afgifter för erhållande af pension från arméns pensionskassa, men att han, genom att antaga annan statens tjenst vid Flyinge stuteri, gått förlustig af ej mindre dessa inbetalningar än äfven hvarje möjlighet att ur annan af staten auktoriserad och understödd pensionsinrättning kunna förvärfva sig rätt att på ålderdomen erhålla någon pension; att Rudolf, efter att hafva under 32 år innehaft beridarebefattningen, numera vid snart uppnådda 65 lefnadsår befunne sig i fullkomligt utblottadt tillstånd och vore oförmögen så väl att längre förrätta sin tjenst som ock att genom något annat kroppsarbete kunna förvärfva sitt uppehälle, hvadan Rudolf skulle, tillika med en jemnårig orkeslös hustru samt en nästan blind oförsörjd dotter, blifva alldeles nödställd, derest icke någon pension kunde honom beredas; att beridarebefattningen vid depoten, i och för sig magtpåliggande, numera, sedan depoten utvidgats, toge i anspråk män med duglighet och i sin fulla kraft; att beridarebefattningen visserligen under de senare åren, då Rudolf på grund af sjukdom varit tjenstledig, uppehållits af permitterade kavalleriunderofficerare, men att detta provisoriska och prekära sätt, beroende på regementschefens tillmötesgående, svårligen kunde fortfara, enär underofficerarne numera, sedan i Skåne inrättats många sockerbruk och brännerier, hellre sökte de väl aflönade och mindre ansträngande kontrollörsbefattningarne vid dessa inrättningar än det tillfälliga förordnandet såsom beridare vid depoten med rätt att uppbära allenast hälften af beridarens lön enligt staten för depotens tjenstemän; samt att på grund häraf depotchefen på det varmaste tillstyrkt bifall till ansökningen.

Stuteriöfverstyrelsen hade för egen del anfört: att Rudolf allt sedan den 1 januari 1887 för svag helsas vårdande åtnjutit tjenstledighet med skyldighet för honom att till vikarien under tiden afstå hälften af den med befattningen förenade kontanta lönen äfvensom samtliga densamma tillhörande naturaförmåner; att de skäl, som af styrelsen år 1881, då pension jemväl begärts för Rudolf, framhållits för att visa nödvändigheten af att beridarebefattningen innehades af fullt kompetent person, hade, i samma mån depoten utvidgats under de senare åren allt mera gjort sig gällande; samt att, då nu beridarebefattningen icke kunde uppehållas på samma provisoriska sätt, som under de senare åren egt rum, styrelsen ansåge det äfven vara med statens fördel öfverensstämmande att genom Rudolfs uppförande å allmänna indragningsstaten bereda honom möjlighet att lemna beridarebefattningen, på det att det med depotens utvidgning afsedda resultat icke måtte i afsevärd mån motverkas genom det otillfredsställande sätt, hvarpå denna vigtiga befattning skulle komma att handhafvas, derest icke hela den i staten för beridaren anvisade

lön kunde af styrelsen få tilldelas den person, som skulle fullgöra beridarens åligganden.

Uti infordradt utlåtande i ärendet af den 19 november nästlidet år hade statskontoret erinrat, att enligt den af Kongl. Maj:t fastställda aflöningsstat af den 14 december 1888 beridaren vid Flyinge hingstdepot, med skyldighet att undervisa i ridning vid stallskolan, åtnjöte kontant lön af 1,500 kronor, tre kofoder och beten samt 14,13 kubikmeter ved, hvarjemte den, som förut varit i åtnjutande af bostad med planteringsland, egde att dervid bibehållas; och hade statskontoret, enär Rudolf, som den 29 augusti 1895 uppnådde 65 års ålder och redan nu i 46 år tjenat staten, deraf omkring 33 år med anställning såsom beridare vid Flyinge stuteri eller, såsom det numera benämndes, hingstdepot, under 8 år varit af sjukdom hindrad att sin befattning fullgöra och, enligt läkares intyg, sannolikt aldrig vidare blefve tjenstbar, ansett sig böra tillstyrka bifall till stuteriöfverstyrelsens framställning.

På grund af sålunda åberopade omständigheter finner utskottet skäligt, att åt beridaren Rudolf må vid hans entledigande från befattningen beredas någon pension, men med afseende derpå, att Riksdagen år 1893 beviljade beridaren vid Ottenby stuteri M. R. Ericsson pension till belopp af allenast 800 kronor, samt enär Rudolf, som allt sedan den 1 januari 1887 för svag helsas vårdande åtnjutit tjenstledighet, derunder af sina löneförmåner sjelf uppburit endast 750 kronor, har utskottet ansett, att pensionens belopp skäligen bör begränsas till 800 kronor.

Utskottet hemställer derför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att beridaren vid Flyinge hingstdepot Bengt Knutsson Rudolf må från och med månaden näst efter den, under hvilken han efter uppnådda 65 lefnadsår från befattningen entledigas, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension af 800 kronor.

Angående pension för kartografförmannen G. V. Buchts enka. [6.]

8:o. På derom gjord framställning har Kongl. Maj:t föreslagit, att förmannen för Norrbottens läns ekonomiska kartverk, kartografen Gustaf Wilhelm Buchts enka, *Rosina Maria Bucht,* född Högström, måtte, så länge hon förblefve enka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension, till belopp af 500 kronor, att utgå från och med juni månad år 1894.

Af ofvan omförmälda statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 20 december 1894 inhemtas, att afdelningschefen vid generalstabens topografiska afdelning uti skrifvelse till Kongl. Maj:t — med förmälan att förmannen

för Norrbottens läns ekonomiska kartverk, kartografen Gustaf Wilhelm Bucht den 30 maj 1894 aflidit och efterlemnat enka, Rosina Maria Högström, född den 25 mars 1853, och fem omyndiga barn, hvilka enligt företedt prestbetyg vore födda under åren 1876—1888, samt att behållningen i boet efter Bucht utgjort endast 2,275 kronor 33 öre, i följd hvaraf enkan Bucht vore för sin och barnens utkomst nästan helt och hållet hänvisad till hvad hon och hennes äldste son, hvilken vore aderton år gammal, kunde genom arbete förvärfva — anfört, att Bucht, som varit född den 22 maj 1848 och den 1 mars 1872 anstälts såsom extra kartograf vid Norrbottens läns ekonomiska kartverk, hvarest han den 7 juni 1873 förordnats till kartograf, den 15 oktober 1884 förordnats till förman vid detta kartverk, hvilket magtpåliggande uppdrag han under nära tio års tid med utmärkt nit, skicklighet och omtanke skött intill sin död; att Bucht under sin tjenstetid vid kartverket under sexton somrar tillsammans med den nuvarande förmannen derstädes utfört mätningar inom Norrbottens och Vesterbottens lappmarkers fjelland, hvarunder de samfäldt kartlagt ett område af inemot 400 qvadratmil, omfattande landets svårtillgängligaste trakter, öfver hvilka ej några landmätarekartor förut blifvit upprättade; samt att, då Bucht med så framstående nit och skicklighet under 22 års tid egnat sina krafter åt kartverkets tjenst, att han befunnits lämplig att leda dessa arbeten, och under ett decennium på ett utmärkt sätt utfört detta uppdrag, till dess han i ännu kraftfull ålder af döden bortryckts från sitt hårda och sträfsamma arbete, det syntes rätt och billigt, att genom statsverkets försorg något understöd bereddes hans efterlemnade enka, som med sina oförsörjda barn befunne sig i stort behof deraf; och hade på grund af hvad sålunda anförts afdelningschefen hemstält, att Kongl. Maj:t måtte af Riksdagen äska en årlig pension åt enkan Bucht till det belopp, Kongl. Maj:t kunde finna för godt bestämma.

Uti infordradt utlåtande af den 19 nästlidne november hade statskontoret anfört, att, ehuru Bucht hunnit en tjensteålder af endast något mer än 22 år, det dock syntes statskontoret, som om denna tjenst utöfvats under sådana förhållanden, att afseende mindre borde fästas vid tjenstetidens längd än vid arbetets ansträngande och för helsan menliga beskaffenhet, samt att, då upplyst blifvit, att Bucht utfört detta arbete med framstående nit och skicklighet, statskontoret ansåge fullgoda skäl förefinnas för att statsverket borde med något understöd bispringa hans efterlefvande enka, hvilken med sina fem omyndiga barn befunne sig i behof af hjelp, hvadan statskontoret hemstälde, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att åt aflidne kartografförmannen Buchts enka bevilja å allmänna indragningsstaten en årlig pension till belopp af 500 kronor, att utgå från och med den 1 juni 1894 och så länge hon i sitt nuvarande enkestånd förblefve.

Under erinran, att vid 1891 års Riksdag till länsveterinären J. A. Brolins enka beviljades pension till belopp af 300 kronor, samt år 1894 till f. d. gravören vid generalstabens topografiska afdelning G. M. Wirsings enka pension till enahanda belopp, får utskottet, då den för enkan Bucht, hvilken är 42 år gammal och således bör sjelf fortfarande kunna bidraga till sin och sina barns försörjning, föreslagna pensionen synes böra bestämmas till samma belopp, som för nyssbemälda två enkor, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att förmannen för Norrbottens läns ekonomiska kartverk, kartografen Gustaf Wilhelm Buchts enka, Rosina Maria Bucht, född Högström, må, så länge hon förblifver enka, å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension till belopp af 300 kronor, att utgå från och med juni månad år 1894.

Angående pension för musikläraren G. W. Heintze. [7.]

9:o. Med anledning af derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t föreslagit, att åt musikläraren vid allmänna läroverket i Jönköping, musikdirektören *Gustaf Wilhelm Heintze* måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken han, efter fylda 70 år, undfinge afsked från tjensten, beviljas pension å allmänna indragningsstaten för hans återstående lifstid till ett hans innehafvande lön motsvarande belopp af 1,250 kronor årligen.

Af det bilagda statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 14 januari 1895 (nionde hufvudtiteln bil. 1, sid. 6) inhemtas, att Heintze vore född den 1 juli 1825, och således 69 år gammal, samt att han sedan början af höstterminen 1851 eller under mer än 43 år varit anställd såsom lärare i sång och musik vid allmänna läroverket i Jönköping, å hvilken befattning han den 13 juni 1860 erhållit konstitutorial; varande af vederbörande rektorer vitsordadt, att Heintze med nit och skicklighet städse fullgjort sina åligganden.

Sedan domkapitlet i Vexiö i afgifvet infordradt utlåtande tillstyrkt bifall till ansökningen, hade statskontoret, hvars utlåtande jemväl infordrats, erinrat, hurusom genom kongl. brefvet den 16 mars 1858 stadgades, att lärarne vid rikets elementarläroverk skulle komma i åtnjutande af enahanda pensionsrätt å allmänna indragningsstaten, som enligt då gällande författningar tillkomme civile embets- och tjenstemän, men att detta stadgande likväl icke ansetts tillämpligt å lärare i musik och sång samt teckning vid dessa läroverk, utan hade i de fall, då dylik lärare beviljats pension å nämnda stat vid afskedstagandet, sådant skett efter framställning i ämnet till Riksdagen. Vidare hade statskontoret — med tillkännagifvande att Heintze i egenskap

af lärare i musik och sång vid ofvanberörda allmänna läroverk uppbure lön å stat till belopp af 750 kronor samt ålderstillägg å lönen enligt kongl. brefvet den 14 februari 1871 med 500 kronor eller tillhopa 1,250 kronor — då Heintze, derest han qvarstode i sin befattning till den 1 juli 1895, vid denna tid uppfylt de vilkor, som enligt äldre ännu gällande pensionsförfattningar vore stadgade för civile embets- och tjenstemäns pensionsrätt, hemstält, det Kongl. Maj:t täcktes till Riksdagen aflåta framställning om en pension åt Heintze å 1,250 kronor årligen.

Enär musiklärare vid rikets allmänna läroverk, oaktadt de i öfrigt böra anses likstälda med gymnastiklärarne vid dessa läroverk, hvilka senare lärare fått sig tillerkänd rätt till pension från allmänna indragningsstaten, anses vara i saknad af sådan pensionsrätt, har utskottet funnit Riksdagen böra lemna särskildt medgifvande till, att pension må utgå till musikläraren vid allmänna läroverket i Jönköping Heintze. Men då skötande af ifrågavarande musiklärarebefattning icke kan anses hafva utgjort en hufvudsaklig del af Heintzes verksamhet, utan snarare får betraktas såsom en bisyssla, har utskottet funnit pensionsbeloppet skäligen böra begränsas till 750 kronor, motsvarande den af Heintze för tjensten åtnjutna lön, utan ålderstillägg.

Utskottet hemställer derför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att åt musikläraren vid allmänna läroverket i Jönköping, musikdirektören Gustaf Wilhelm Heintze må från och med månaden näst efter den, i hvilken han, efter fylda 70 år, undfår afsked från tjensten, beviljas pension å allmänna indragningsstaten för hans återstående lifstid till belopp af 750 kronor årligen.

Angående pension för musikläraren H. Petersson. [8.]

10:o. Uppå derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t föreslagit, att åt musikläraren vid Östermalms allmänna läroverk *Hans Petersson* måtte beviljas en årlig pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 450 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, i hvilken han efter uppnådda 65 lefnadsår erhölle afsked från tjensten.

Af ofvanberörda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden (bil. 1 sid. 7) inhemtas, att Petersson vore född den 19 maj 1830 och att han, som den 1 maj 1857 förordnades till musiklärare vid dåvarande Hedvig Eleonora lägre apologistskola — numera Östermalms allmänna läroverk — allt sedan denna tid, med undantag af vårterminen 1879, då sökanden på grund af sjukdom åtnjöt tjenstledighet, eller 37 år tjenstgjort i nämnda befattning, hvarunder han, enligt af rektor lemnadt vitsord, städse med

utmärkt nit, skicklighet och ordning skött sina åligganden; varande derjemte genom läkarebetyg styrkt, att Petersson på grund af sjukdom borde befrias från den med ifrågavarande befattning förenade tjenstgöring.

Öfver denna ansökning hade direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk afgifvit infordradt utlåtande och dervid tillstyrkt bifall till densamma; och hade statskontoret, hvars utlåtande jemväl infordrats, med tillkännagifvande att Petersson i egenskap af musiklärare vid nämnda allmänna läroverk uppbure lön till belopp af 450 kronor, tillstyrkt pension för honom till enahanda belopp.

På grund af hvad utskottet i nästföregående punkt anfört i afseende å pension för musikläraren G. W. Heintze, och då musikläraren Peterssons befattning i ännu högre grad måste betraktas såsom endast en bisyssla, har utskottet ansett den för den senare föreslagna pensionen böra begränsas till 300 kronor, motsvarande två tredjedelar af hans med tjensten förenade löneförmåner.

Utskottet hemställer derför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att åt musikläraren vid Östermalms allmänna läroverk Hans Petersson må beviljas en årlig pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 300 kronor, att utgå från och med månaden näst efter den, i hvilken han efter uppnådda 65 lefnadsår erhåller afsked från tjensten.

Angående pension för vaktmästaren G. Andersson. [9.]

11:o. Med anledning af en derom af musikaliska akademien gjord framställning har Kongl. Maj:t föreslagit, att vaktmästaren vid nämnda akademi *Gustaf Andersson* måtte från och med månaden näst efter den, i hvilken afsked blefve honom beviljadt, för sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 600 kronor.

Af förenämnda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden (bil. 1 sid. 8 och 9) inhemtas, att musikaliska akademien anhållit om beredande af pension å allmänna indragningsstaten åt vaktmästaren vid akademien Gustaf Andersson till ett belopp motsvarande hans kontanta lön, 750 kronor; att Andersson vore född den 1 februari 1826; att han den 16 oktober 1855 antagits till extra vaktmästare vid civildepartementets expedition och i sin tjenstgöring såsom sådan ådagalagt mycken villighet, ordning och påpasslighet; samt att, sedan Andersson den 19 mars 1861 antagits till extra vaktmästare vid musikaliska akademien, han den 18 juli 1862 förordnats att tills vidare bestrida vaktmästaretjensten vid akademien, mot åtnjutande af det i akademiens stat bestämda arfvode jemte hyresersättning; och hade musikaliska akademien

i den gjorda framställningen vitsordat, att Andersson under den tid af nära 34 år, som han hos akademien tjenstgjort, utfört sina åligganden med synnerligt nit och omsorg samt till akademiens fulla belåtenhet.

I afgifvet utlåtande hade statskontoret, med erinran att Andersson vid nu uppnådd lefnadsålder af 68 år räknade 39 tjenstår, vidare anfört: att i den vid 1877 års riksdag fastställda aflöningsstat för musikaliska akademien upptoges aflöning för en vaktmästare till belopp af 750 kronor, utan fördelning i lön och tjenstgöringspenningar och utan angifvande, om beloppet vore att anse såsom lön eller såsom arfvode; att, förutom denna kontanta aflöning, Andersson, efter hvad upplyst blifvit, vore i åtnjutande af fri bostad i det å akademien upplåtna hus äfvensom nödigt bränsle och lyse; samt att, ehuru Andersson uppnått den lefnads- och tjensteålder, som genom kongl. brefvet den 1 juni 1877 vore stadgad för vissa civile tjenstemäns och betjentes rätt till pension å allmänna indragningsstaten, kunde, vid det förhållande att hans aflöning ej vore fördelad i lön och tjenstgöringspenningar, bestämmelserna i nyssberörda bref ej ega tillämpning i fråga om honom, utan syntes för beredande af pension åt Andersson framställning till Riksdagen böra aflåtas. I sådant afseende hade statskontoret hemstält, det täcktes Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att bevilja Andersson en årlig pension å allmänna indragningsstaten af 600 kronor, eller samma pensionsbelopp, som numera tillkomme vid de centrala embetsverken anstälde vaktmästare, som intjenat ålderstillägg.

Enär handlingarna icke utvisa, att vaktmästaren Andersson är af sjukdom oförmögen till vidare tjenstgöring, hemställer utskottet,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning ej må af Riksdagen bifallas.

Angående pension för verkmästaren K. E. G. Sundstedts enka. [10.]

12:o. Med anledning af derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t föreslagit, att en årlig pension af 400 kronor måtte beviljas verkmästaren vid tekniska elementarskolan i Örebro Karl Erik Gabriel Sundstedts enka, *Ida Bernhardina Charlotta Sundstedt,* född Lagergren, att utgå från allmänna indragningsstaten från och med år 1895 och så länge hon i sitt nuvarande enkestånd förblefve.

Såsom af ofvannämnda statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden inhemtas, hade styrelsen för nämnda skola, som till Kongl. Maj:t jemte eget utlåtande insändt ifrågavarande ansökning, deri enkan Sundstedt för sig och tre minderåriga barn anhållit om årlig pension till belopp af 550 kronor, och dervid på det lifligaste förordat ansökningen, såsom stöd för densamma hufvudsakligen anfört, att Sundstedt, hvilken under 24 år varit anställd såsom verkmästare vid skolan, städse med berömligt nit, pligttrohet

och skicklighet fullgjort sina åligganden samt iakttagit ett hedrande uppförande, äfvensom att behållningen efter Sundstedt vore ringa och att hans enka saknade förmåga att anskaffa hvad som erfordrades till de nödvändigaste lefnadsbehofvens fyllande för sig och sina minderåriga barn.

Statskontoret hade i afgifvit infordradt utlåtande väl ansett, att pension borde sökanden förunnas, men då beloppet af denna pension dock icke synts statskontoret böra sättas högre, än hvad som vid 1877 års riksdag beviljades aflidne föreståndaren för tekniska elementarskolan i Borås S. Th. Göranssons enka, eller 400 kronor, tillstyrkt pension allenast till sistnämnda belopp.

På de härofvan under punkt 8:o i afseende å pension för kartografen Buchts enka anförda skäl och då verkmästaren Sundstedts enka är 48 år och således bör sjelf fortfarande kunna bidraga till sin och sina barns försörjning, synes jemväl den för henne äskade pensionen böra bestämmas till 300 kronor, hvarför utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att å allmänna indragningsstaten må åt verkmästaren vid tekniska elementarskolan i Örebro Karl Erik Gabriel Sundstedts enka Ida Bernhardina Charlotta Sundstedt, född Lagergren, uppföras en årlig pension af 300 kronor, att utgå från och med år 1895 och så länge hon i sitt nuvarande enkestånd förblifver.

Angående pensioner för aflidne bibliotekarien R. Bergströms barn. [11.]

13:o. Med anledning af derom gjord ansökning har Kongl. Maj:t föreslagit, att å allmänna indragningsstaten måtte uppföras årliga pensioner åt framlidne bibliotekarien vid kongl. biblioteket Richard Bergströms fyra omyndiga barn, *Sven Hubert Elias, Rudolf Kurt Ansgar, Per Krister Albrekt Sigfrid* och *Ninni Fredrika Cecilia,* att utgå från och med år 1895 med 200 kronor till hvart och ett af barnen, till dess det uppnått 18 år eller, hvad dottern beträffade, om hon dessförinnan trädde i gifte, till dess detta skett.

Till den utredning i detta ärende, som innehålles i förenämnda statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden (bil. 1 sid. 10—12), tillåter sig utskottet hänvisa.

På grund af bibliotekarien Bergströms stora förtjenster om den fosterländska odlingen, derom jemväl det i berörda statsrådsprotokoll intagna, af, bland andra, sju utaf Svenska akademiens ledamöter afgifna yttrande bär vittne, har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att till Bergströms ifrågavarande barn beviljas pensioner, dem utskottet dock med hänsyn dertill, att bibliotekarien Bergströms enka endast är 38 år gammal samt att hon och

barnen från civilstatens pensionsinrättning åtnjuta årlig pension af 900 kronor, funnit skäligen böra begränsas till 150 kronor till hvartdera af barnen.

Utskottet hemställer derför,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må på det sätt bifallas, att å allmänna indragningsstaten må uppföras årliga pensioner åt framlidne bibliotekarien vid kongl. biblioteket Richard Bergströms fyra omyndiga barn, Sven Hubert Elias, Rudolf Kurt Ansgar, Per Krister Albrekt Sigfrid och Ninni Fredrika Cecilia, att utgå från och med år 1895 med 150 kronor till hvart och ett af barnen, till dess det uppnått 18 år eller, hvad dottern beträffar, om hon dessförinnan träder i gifte, till dess detta skett.

Angående understöd åt äldre behöfvande folkskolelärare. [12.]

14:o. Med tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet jemte upplysning, att under år 1894 åt 43 äldre behöfvande folkskolelärare beviljats understöd med 9,675 kronor, hemställa,

att Riksdagen, i likhet med hvad under flera föregående år egt rum, må å allmänna indragningsstaten för år 1896 anvisa ett anslag af 10,000 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kan finna godt meddela, användas till understöd af högst 250 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligen skött sin tjenst, men derifrån erhållit afsked före år 1867.

Angående pension för f. d. generalpostdirektören A. W. Roos' enka Sofia Maria Roos, född Nordenfalk.

15:o. Uti två inom Riksdagen väckta motioner, den ena i Första Kammaren af herr friherre *F. von Essen* och herr *H. Forssell* (motion n:o 35) och den andra i Andra Kammaren af herr friherre *G. S. Åkerhielm* (motion n:o 85), i hvilken motion herr *O. R. Themptander* instämt, har under åberopande deraf, att nyligen aflidne f. d. generalpostdirektören A. W. Roos efterlemnat enka och en oförsörjd dotter i till deras lefnadsförhållanden särdeles små omständigheter samt att den redbare, nitiske och synnerligen förtjente statstjenaren, det svenska postverkets ordnare, torde ega rätt till sina landsmäns erkännande och tacksamhet, sammanstämmande föreslagits, att Riksdagen ville besluta att å 9:de hufvudtiteln uppföra ett årligt anslag till framlidne f. d. generalpostdirektör Roos' enka *Sofia Maria Roos,* född *Nordenfalk,* af 1,600 kronor.

Enligt hvad utskottet inhemtat, åtnjuter enkefru Roos från civilstatens pensionsinrättning en årlig pension af 800 kronor, och utvisade dödsboet

efter hennes man en behållning af 52,453 kronor 78 öre, hvaraf hälften tillkommer makarnes fem barn.

Oafsedt dessa förhållanden har utskottet ansett lämpligt, att Riksdagen, såsom förut i liknande fall egt rum, må genom beviljande af någon pension åt enkefru Roos visa sitt erkännande af hennes aflidne mans stora förtjenster om det svenska postverket. Ett sådant erkännande vinner emellertid enligt utskottets förmenande i betydelse, ju enigare Riksdagens beslut i frågan fattas. För vinnande af sådan enighet har utskottet derför velat föreslå, att pensionens belopp bestämmes till 1,200 kronor.

Utskottet hemställer derför,

att, med anledning af herr friherre von Essens och herr Forssells samt herr friherre Åkerhielms omförmälda motioner, Riksdagen må besluta att åt aflidne f. d. generalpostdirektören A. W. Roos' enka Sofia Maria Roos, född Nordenfalk, må å allmänna indragningsstaten uppföras en årlig pension af 1,200 kronor, att utgå från och med år 1895.

Angående motioner om pension för juris doktorn J. A. Thurgren.

16:o. Uti två inom Riksdagen väckta motioner, den ena inom Första Kammaren af herr *J. A. Sandberg* (motion n:o 28) och den andra inom Andra Kammaren af herr *E. J. Ekman* (motion n:o 65), har sammanstämmande föreslagits, att juris doktorn *Johan Adolf Thurgren* måtte beviljas en årlig pension af 3,000 kronor; och har i sistnämnda motion tillika föreslagits, att berörda pension måtte utgå från och med år 1895.

Till stöd för dessa motioner, till hvilka utskottet i öfrigt får hänvisa, har hufvudsakligen åberopats doktor Thurgrens omfattande forskningar och juridiska författareskap, särskildt hans utredning af grundskatternas natur och uppkomst.

Utan att vilja förneka, att doktor Thurgren i berörda hänseende må hafva inlagt någon förtjenst om det allmänna, har utskottet dock, med hänsyn dertill, att ett bifall till ifrågavarande motioner lätt skulle kunna föranleda framställningar af liknande art och då för utgifvande af läroböcker och lärda verk finnes å riksstatens åttonde hufvudtitel uppfördt ett ordinarie reservationsanslag, hvarifrån det stått doktor Thurgren fritt att söka bidrag för utgifvande af vetenskapliga arbeten, icke ansett sig böra tillstyrka Riksdagen att bifalla ifrågavarande motioner, helst icke visats, att doktor Thurgren är i verkligt behof af understöd.

Utskottet hemställer derför,

att herrar Sandbergs och Ekmans omförmälda motioner ej må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Angående pensioner åt förut vid Ottenby stuteri anställda personer.

17:o. Uti en inom Andra Kammaren af herr *C. Gethe* väckt motion (n:o 24), i hvilken herr *A. P. Danielson* instämt, har hemstälts,

a) att förre bokhållaren vid Ottenby stuteri Carl Theodor Lingmark måtte från och med den 1 nästa juli och under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,200 kronor, dock att, derest han framdeles erhölle anställning mot aflöning af statsmedel, hans pensionsbelopp skulle, för den tid hans anställning varade minskas med det belopp, motsvarande den nya aflöningen, eller, om denna uppginge till samma eller högre belopp, under tiden upphöra att utgå; samt

b) att en hvar af nedannämnde vid Ottenby stuteri förr anstälde tjenare måtte från och med den 1 nästa juli under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 150 kronor, nemligen: stovaktaren Joh. Pettersson, stalldrängen Göran Larsson, brandvakten Olof Petersson, arbetsdrängarne Petter Eriksson, Olof Petter Pettersson och Joh:s Johansson samt torparne Carl Bogren, Magn. Svensson, Carl Ström och Älfving Svensson.

I motionen har till en början erinrats, huru som 1892 års Riksdag på grund af Kongl. Maj:ts proposition i skrifvelse af 9 maj samma år anmält, att Riksdagen beslutat bifalla sagda proposition och att således Ottenby stuteri med hingstdepôt skulle nedläggas och Ottenby kungsladugård jemte den öfriga fasta egendomen, som för stuteriet disponerades, utarrenderas och arrendet användas till det ändamål, för hvilket det å riksstaten uppförda anslaget till hästafvelns förbättrande vore afsedt.

Detta Riksdagens beslut hade Kongl. Maj:t sedermera låtit verkställa, och Ottenby stuteri med hingstdepôt hade blifvit nedlagdt, kungsladugården med tillhörande utarrenderad från och med den 14 mars 1894, och i följd deraf hade alla då vid stuteriet qvarvarande tjenstemän och betjening från och med sagde dag blifvit från sina befattningar entledigade.

Genom denna åtgärd hade såväl stuteriets bokhållare som ock en del äldre, under en lång följd af år, vid stuteriet tjenstgörande betjening kommit i nöd och elände utan att i någon ringaste mån af staten erhålla minsta understöd för sin framtid och hade nu ej andra tillgångar till sin försörjning än de fattigvården kunde förmås gifva.

Då genom den skedda omförmälda åtgärden det vore hårdt och för staten ovärdigt att så behandla en sin tjensteman och gamla trotjenare, då dessa senare, som ända från öfver 50 år varit i dess tjenst anstälda och, nu till helsa och krafter brutna samt tillika medellöse, utan sin förskyllan

blifvit lemnade på bar backe, kunde motionären icke underlåta att påkalla Riksdagens uppmärksamhet för afhjelpande i någon mån af den nöd, härefter nämnde, förr vid stuteriet anstälde personer kommit uti, nemligen:

	Lefnads-år.	Tjenst-år.
Af tjenstemännen:		
Bokhållaren Carl Theodor Lingmark	38	10
Af personalen:		
Stovaktaren Johan Pettersson	61	35
Stalldrängen Göran Larsson	56	17
Brandvakten Olof Petersson	82	54
Arbetsdrängen Petter Eriksson	71	30
» Olof Petter Pettersson	66	23 1/2
» Joh:s Johansson	68	20 1/2
Torparen Carl Bogren	70	29 1/2
» Magn. Svensson	70	31 1/2
» Carl Ström	73	20 1/2
» Älfving Svensson	73	18 1/2

Hvad först särskildt beträffade stuteriets bokhållare, som tjenstgjort derstädes uti 10 år och varit den ende af stuteriets tjenstemän, som lemnats utan skydd för framtiden, ansåge motionären för honom ömmande omständigheter tala, då han nu med stor familj befunne sig utan anställning, ehuru han i allo skött sin befattning på ett pligttroget sätt och oaktadt han gjort allt för att erhålla ny anställning, vare sig vid enskild eller allmän verksamhet.

Hvad förutnämnda öfriga tjenare vidkomme, framginge af de vid motionen för hvar och en af dem bifogade intyg, att de oförvitligen skött sina åligganden, vore sjuklige, medellöse och således oförmögne att i nämnvärd mån bidraga till sin bergning.

Ehuru ifrågavarande tjenare haft någon skilnad i aflöningsförmåner, ville motionären dock, då denna framställning afsåge att få afhjelpt personlig nöd och den ene såväl som den andre af dem i sådant afseende med skäl kunde anses hafva samma behof för sitt lifsuppehälle, för dessa icke påyrka några olika pensionsbelopp.

Motionären hade, yttrar han slutligen, så mycket mera vågat framkomma till Riksdagen med denna motion, som Riksdagen förlidet år, på grund af Kongl. Maj:ts proposition, tilldelade en del af de vid statens jernvägsbyggnader förr anställde tjenstemän och arbetare, som genom jernvägsbyggnadsstyrelsens indragning och deraf förorsakadt upphörande med byggande af jernvägar för statens räkning blefvo från sina befattningar entledigade, pensioner för deras återstående lifstid; och då de i denna motion omförmälda personer kunde och rättvisligen borde med sagda jernvägspersonal fullt jemföras såväl till lefnadsår som år af arbetstid, trodde motionären, att Riksdagen äfven nu skulle behjerta och afhjelpa den nöd, som genom statens egen åtgärd kommit öfver såväl bokhållaren som äfven öfver dessa orkeslösa, sjukliga gamla trotjenare.

I afseende å förevarande framställning har utskottet vunnit upplysning, att Lingmark, jemlikt kongl. brefvet af den 9 mars 1894, såsom gratifikation erhållit kontanta lönen till årets slut mot skyldighet att afsluta stuteriets räkenskaper för året, samt att han nyligen erhållit plats som bokhållare vid Carl Gustaf stads gevärsfaktori; att stuteriöfverstyrelsen i januari månad 1893 hos Kongl. Maj:t gjort framställning att en byggnad vid Ottenby stuteri, som ansågs obehöflig för arrendatorn, skulle upplåtas åt samtliga de i motionen omförmälda arbetare äfvensom dervid uttalat önskvärdheten af att dessa gamla tjenare måtte få åtnjuta någon vedbrand; att stuteriöfverstyrelsen i augusti månad samma år hos Kongl. Majt gjort framställning om beviljande af pension å 100 kronor om året till hvardera af stovaktaren Pettersson, stalldrängen Larsson och brandvakten Pettersson; att stuteriöfverstyrelsens berörda framställningar icke bifallits; samt att Kongl. Maj:t den 9 mars 1894 tilldelat sistnämnda tre personer en gratifikation af 100 kronor till dem hvardera.

Med afseende å Lingmarks ringa ålder och den jemförelsevis korta tid han varit vid stuteriet anställd, har utskottet icke funnit skäl för honom tillstyrka beviljande af pension, helst Lingmark numera erhållit annan anställning.

Hvad beträffar öfriga nu föreslagna pensioner, har utskottet, ehuruväl inom Riksdagen i allmänhet gjort sig gällande den åsigt, att understöd af ifrågavarande art icke böra beviljas på grund af enskilde motionärers förslag, utan endast efter framställning från Kongl. Maj:t, dock trott att i detta fall fullgiltiga skäl förefinnas för ett afvikande från det sedvanliga förfarandet. Utskottet har nemligen funnit billigheten fordra, att staten icke lemnar de gamle tjenare utan understöd på deras ålderdom, hvilka genom upphörande af stuteriet vid Ottenby utan egen förskyllan entledigats från de

tjenster, som de länge och oförvitligen skött. De fleste af dem hafva uppnått så hög ålder, att de icke kunna erhålla annan anställning och icke heller kunna i nämnvärd mån bidraga till sin försörjning. Då härtill kommer, att 1894 års Riksdag i liknande fall beviljade arbetare, som varit under lång tid vid statens jernvägsbyggnader anstälde, pensioner till belopp af lägst 160 kronor, har utskottet ansett sig böra tillstyrka beviljande af pensioner till jemväl här ifrågavarande arbetare. Beloppet af dessa pensioner har utskottet dock ansett skäligen böra begränsas till 120 kronor.

Utskottet hemställer derför:

a) att herr Gethes omförmälda motion, i hvad den afser beviljande af pension åt förre bokhållaren vid Ottenby stuteri, C. T. Lingmark, ej må af Riksdagen bifallas; samt

b) att, med anledning af förenämnda motion, Riksdagen må besluta, att en hvar af nedannämnde vid Ottenby stuteri förr anstälde tjenare må från och med den 1 juli 1895 under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 120 kronor, nemligen:

stovaktaren Johan Pettersson, stalldrängen Göran Larsson, brandvakten Olof Petersson, arbetsdrängarne Petter Eriksson, Olof Petter Pettersson och Johannes Johansson samt torparne Carl Bogren, Magnus Svensson, Carl Ström och Älfving Svensson.

Angående anslaget till allmänna indragnings-staten. [13.]

18:o. Med tillstyrkande af bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet, enär utgifterna å allmänna indragningsstaten betydligt öfverstiga det för ändamålet uppförda förslagsanslaget, hemställa,

att det kontanta anslaget till allmänna indragningsstaten, nu 1,785,792 kronor, må höjas med 14,800 kronor till 1,800,592 kronor, då, med inberäkning af under anslaget utgående ersättning för indragen indelning m. m., 600 kronor, anslagets slutsumma skulle utgöra 1,801,192 kronor; dock att utskottet vid uppgörande af riksstaten för år 1896 må ega att i nämnda kontanta anslagsbelopp vidtaga den jemkning, som för jemnande af riksstatens slutsumma kan blifva erforderlig.

Extra anslag.

19:o. I enlighet med Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må å extra stat för år 1896 anvisa ett förslagsanslag af 1,540,000 kronor, att användas dels till upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering med nu fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att afstå det för året densamma tillkommande förhöjda vederlag för de till statsverket indragna rusthållsafgifterna, och dels till fyllnadspensioner i enlighet med de af Riksdagen godkända grunder för sådana pensioners utgående.

Angående anslag till upprätthållande af arméns pensionering. [**14.**]

Stockholm den 1 april 1895.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS PERSSON.

Reservation

vid punkten 13:o (angående pensioner för aflidne bibliotekarien R. Bergströms barn)

af herrar *A. Persson, H. Andersson, P. Pehrson, C. Persson, P. Holm, L. Jönsson, N. Petersson, A. P. Danielson, K. A. Kihlberg, P. Norberg, E. Olsson* och *N. Nilson,* hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Enär bibliotekarien Bergströms enka endast är 38 år gammal och således bör kunna bidraga till sin och barnens försörjning, samt hon och barnen från civilstatens pensionsinrättning åtnjuta en årlig pension af 900 kronor, får utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning ej må af Riksdagen bifallas.»

Det skulle här antecknas, att herrar *G. D. R. Tornerhjelm, H. P. P. Tamm* och *K. Bohnstedt* icke inom utskottet deltagit i förestående hufvudtitels behandling.

Likaledes har herr *J. E. Wikstén* begärt få antecknadt, att han inom utskottet icke öfvervarit handläggningen af punkterna 1—17 af förevarande utlåtande.

Bil. Litt. A.

Allmänna indragningsstaten.

	Kronor.	ö.
Ny anvisning.		
Ersättning till nuvarande innehafvare af nämndemansbefattningarne inom vissa delar af Kopparbergs län och i Bohus län för nu indragna, till dem förut utgående anslag	375	—
Kamreraren vid indragna kronoarbetsstationen å Tjurkö Theodor Grahl, pension	1,200	—
Verkmästaren vid kronobageriet i Stockholm Frans Julius Bergh, pension	1,200	—
Beridaren vid Flyinge hingstdepôt Bengt Knutsson Rudolf, pension	800	—
Förmannen för Norrbottens läns ekonomiska kartverk, kartografen G. W. Buchts enka Rosina Maria Bucht, född Högström, pension	300	—
Musikläraren vid allmänna läroverket i Jönköping, musikdirektören Gustaf Wilhelm Heintze, pension	750	—
Musikläraren vid Östermalms allmänna läroverk Hans Petersson, pension	300	—
Verkmästaren vid tekniska skolan i Örebro K. E. G. Sundstedts enka Ida Bernhardina Charlotta Sundstedt, född Lagergren, pension	300	—
Framlidne bibliotekarien vid kongl. biblioteket R. Bergströms fyra omyndiga barn, Sven Hubert Elias, Rudolf Knut Ansgar, Per Krister Albrekt Sigfrid och Ninni Fredrika Cecilia, pension å 150 kronor till hvart och ett af dem	600	—
Understöd åt f. d. folkskolelärare, som tagit afsked före år 1867	10,000	—
F. d. generalpostdirektören A. W. Roos' enka Sofia Maria Roos, född Nordenfalk, pension	1,200	—
Vid Ottenby stuteri förr anstälde tjenare: stovaktaren Joh. Pettersson, stalldrängen Göran Larsson, brandvakten Olof Petersson, arbetsdrängarne Petter Eriksson, Olof Petter Pettersson och Joh:s Johansson samt torparne Carl Bogren, Magn. Svensson, Carl Ström och Älfving Svensson, pension å 120 kronor till hvardera	1,200	—
Summa	18,225	—

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1895 års riksstat anslår:						
Anvisning i kontant.		Ersättning för indragen indelning m. m. på *förslag*.		Summa		
Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
						Pensions- och
						A. **Pensions-**
112,286	—	——	—	112,286	—	Civilstatens pensionskassa:
						Pensionsstaten för civile embets- och tjenstemän .....
						Dito, för deras enkor och omyndiga barn .....
						Ersättning för mistade löneinnehållningar .....
						Dito för nådårs- och begrafningshjelpsbesparingar .....
						För pensionering af kommissionslandtmätare jemte deras
						För dito af tjenstemän och betjente vid skogsstaten och
						För dito af föreståndare, lärare och betjente vid tekniska
						För dito af embets- och tjenstemän samt betjente vid väg-
						på ordinarie stat, äfvensom af deras enkor och barn.....
100,428	—	——	—	100,428	—	Arméns pensionskassa:
						Ersättningar för mistade löneinnehållningar .....
						Dito för nådårs- och begrafningshjelpsbesparingar .....
						Bidrag till pensionering af enkor och barn efter befäl och
243,640	—	——	—	243,640	—	Vadstena krigsmanshuskassa .....
219,470	—	——	—	219,470	—	Flottans pensionskassa:
						Ersättning för mistade inkomster:
						Till pensionsfonden.....
						» gratialfonden.....
						Till pensionering af flottans befäl och underbefäl med
						» dito af flottans och lotsverkets gemenskap (deraf
						timmermans- och handtverksstaterna inrättade
T:pt 675,824	—	——	—	675,824	—	

Litt. B.

riksstatens Nionde hufvudtitel.

indragningsstaterna.			Förslag till blifvande riksstat:					
			Anvisning i kontant.		Ersättning för indragen indelning m. m. på *förslag*.		Summa.	
staten.			Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
.....		37,500: —						
.....		45,000: —						
.....		2,246: —						
.....		6,540: —						
enkor och barn		7,200: —						
skogsskolorna		9,000: —						
högskolan		3,500: —						
och vattenbyggnadsstyrelsen, hvilka uppbära lön		1,300: —	112,286	—	——	—	112,286	—
.....		4,640: —						
.....		28,080: —						
underbefäl med vederlikar		67,708: —	100,428	—	——	—	100,428	—
.....			243,640	—	——	—	243,640	—
.....	36,320: —							
.....	16,650: —	52,970: —						
vederlikar, *förslagsanslag*		100,000: —						
högst 9,030 kronor till den för daglönare å f. d. invalidstat), *förslagsanslag*		66,500: —	219,470	—	——	—	219,470	—
		Transport	675,824	—	——	—	675,824	—

	1895 års riksstat anslår:						
	Anvisning i kontant.		**Ersättning för indragen indelning m. m. på *förslag*.**		**Summa.**		
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	
T:pt	675,824	—	——	—	675,824	—	
	60,350	—	——	—	60,350	—	Invalidhusfonden
	4,000	—	——	—	4,000	—	För blesserade öfver- och underofficerare,
	78,000	—	——	—	78,000	—	Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt att af tullmedl
	69,851	—	——	—	69,851	—	Bidrag till pensionering af enkor och barn efter lärare
	357,373	—	——	—	357,373	—	Bidrag till folkskolelärares pensionering
	63,500	—	——	—	63,500	—	Bidrag till folkskolelärarnes enke- och pupillkassa
	6,000	—	——	—	6,000	—	Bidrag till kongl. teaterns pensionskassor
S:gr	1,314,898	—	——	—	1,314,898	—	
							B.
	1,785,792	—	600	—	1,786,392	—	Till diverse föremål, *förslagsanslag*. Nuvarande anvisning *Ökas* för jemnande af samtliga hufvudtitlarnes slutsum
S:a	3,100,690	—	600	—	3,101,290	—	

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Ersättning för indragen indelning m. m. på *förslag*.		Summa.	
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport		675,824	—	—	—	675,824	—
.....		60,350	—	—	—	60,350	—
.....		4,000	—	—	—	4,000	—
direkt utgå, *förslagsanslag*		78,000	—	—	—	78,000	—
allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.		69,851	—	—	—	69,851	—
.....		357,373	—	—	—	357,373	—
.....		63,500	—	—	—	63,500	—
.....		6,000	—	—	—	6,000	—
S:gr		1,314,898	—	—	—	1,314,898	—
indragningsstaten.							
kontant	1,785,792: —						
med	14,800: —	1,800,592	—	600	—	1,801,192	—
Summa		3,115,490	—	600	—	3,116,090	—

Bil. Litt. C.

Tabell öfver extra ordinarie anslag under riksstatens Nionde hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Pensionsstaten.		
För upprätthållande af arméns pensionskassas egen pensionering samt till fyllnadspensioner, *förslagsanslag*	1,540,000	—

Stockholm, Associations-Boktryckeriet, 1895.